

De omslag van 'Congo'.

de nieuwe machthebbers, over de veranderende moraal, de toenemende twijfel aan beide zijden over de vaststaande morele superioriteit van het blanke ras, tot de invloed van China in het Afrika van nu en de recente economische crisis. Tijdens het lezen van het boek realiseerde ik me dat zoveel zeer, haat, nijd en wantrouwen dat uit de koloniale verhoudingen stamt, universeel is. Zoveel van wat van Reybrouck beschrijft had ook op Curaçao kunnen slaan. 'Congo' vergrootte mijn inzicht in wat er op Curaçao in het verleden

Omslag van het boek Rivier de Brantas.

mis is gegaan, en leverde me meer begrip op voor waarom de verstoorte verhoudingen na al die jaren nog steeds doorkanalen, getuige onze huidige Curaçaose politiek van tweespalt, xenofobie en nepotisme. Van Reybrouck heeft ongelooflijk veel onderzoek gedaan voor dit magnifieke boek. Honderden gesprekken heeft hij gevoerd met ouden van dagen, rebellenleiders en smokkelaars, politici en paupers. De rijke taal van het boek maakt het boek makkelijk leesbaar en geeft het gevoel met een roman van doen te hebben, in plaats van met een naslagwerk.

Alfred Birney heeft met

zijn novelle 'Rivier de Brantas' de trilogie voltooid die begon met 'Rivier de Lossie' en vervolgd werd met 'Rivier de IJssel'. De novelles volgen elkaar op maar zijn zonder probleem afzonderlijk te lezen. Alfred Birney is zo iemand over wie ik het eerder had, op zoek naar zijn roots die verloren zijn gegaan als gevolg van de naweën van het Hollands koloniaal expansionisme. Als kind met Chinees, Indisch, Hollands en Schots bloed is hij na 1948 in Nederland terechtgekomen en opgevoed.

'Rivier de Brantas', grotendeels autobiografisch, verhaalt over een gitarist die gevraagd wordt een bevriende muzikant te vervangen voor een optreden in de Nederlandse ambassade in Jakarta. De gitarist vliegt naar Indonesië. Hij besluit van de gelegenheid gebruik te maken en een ontdekkingsreis te maken in zijn Indische verleden en een be-

zoek te brengen aan het graf van zijn Chinese grootmoeder om dat met bloemen te bestrooien. Kalm en prachtig beschreven passeert de koloniale geschiedenis van Indonesië, geschiedenis gezien door het oog van de verteller. Ondertussen maakt de gitarist kennis met Chinezen, Indonesiërs en Indo's. Tijdens

David van Reybrouck, auteur van 'Congo'.

FOTO'S ANTILLIAANS DAGBLAD

die ontmoetingen komen de verschillen tussen de bevolkingsgroepen naar voren en blijkt welke diepe sporen de koloniale geschiedenis heeft achtergelaten, in Indonesië maar ook in Nederland.

Literatuurplein schrijft over de vorm, de novelle, waar de auteur voor gekozen heeft: „Iedere regel, elk woord staat op de juiste plek. Minder is meer. Er ontstaat een rust die de lezer de tijd en de ruimte gunt ergens over na te denken.” En dat is ook zo. Een novelle dient zich van zijn grote broer, de roman, te onderscheiden door taalgebruik. De woordkeus dient minimalistischer te zijn, vrijend met de dichtkunst, elk woord op de juiste plek en geen woord teveel. En daar is Alfred Birney uitstekend in geslaagd.

Twee onvergelijkbare boeken op het eerste gezicht. Maar toch... Een geschiedkundige ontdekkingsreis door het koloniale verleden van Congo, gebaseerd op feiten en gelardeerd met interviews, en een ontdekkingsreis door het verleden van een door de koloniale historie verscheurde familie. Gezien door de tijd heen. Door het oog van de auteur. Leerzame kost voor ons eilandbewoners.

Congo, een geschiedenis. David van Reybrouck. Uitgeverij De Bezige Bij.

Rivier de Brantas. Alfred Birney. Uitgeverij In de Knipscheer.

Alfred Birney, auteur van Rivier de Brantas, heeft de kunst verstaan te vrijen met de dichtkunst.